

דְבָרֵי יִשְׂרָאֵל

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ לְעֵינֵי הַעֲזָאן

ערוך ע"י ישראל שלום דבורין
בהוצאת מכון דברי יושר

ג'תתק"ץ ת' (400)

פְּרֻשַׁת וְאָרָא תַש"פ

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ לְעֵינֵי הַעֲזָאן

כִּי הָיָה בְּפֶרֶךְ הַ

תַּמְצִית עֵינַי הַפְּרָשָׁה בְּשֵׁלּוֹב פְּרוּשִׁים וּדְרוּשִׁים

לומר שהוא אינו מבין מה שרוצים ממנו, ועל כך עונשו יגדל מאד.

נקרא בפרשה שהתורה מפרטת את משפחות השבטים ראובן שמעון ולוי, כדי לתת להם גדלה שלא נתנה להם כאשר יעקב ברכם, כי הוא נזף בהם לפני מותו, ועל כן חזרה התורה לפרט אותם לומר לנו שחשובים הם ככל שבטי יה.

אחרי שפרטה התורה את יחוסם, חוזרת התורה לספר את מה שהשם צנה את משה ואהרן ללכת לפרעה, והדבור אל פרעה יהיה על ידי משה שיאמר פעם אחת את דבר השם אשר נגלה אליו, ואהרן יחזר על הדברים ויסבירם לפרעה עד שיבינם.

השם מודיע שהוא יקשה את לבו של פרעה הרשע, כדי שהוא יתנגד לצווי השם וכך הוא יעגש על כל מה שעשה לבני ישראל כל השנים הרבות הללו.

התורה משבחת ומפארת את משה ואהרן שכל מעשיהם שעשו בענין זה, היה על פי צווי השם ולא שנו כלום.

בחלק זה של הפרשה מתארת התורה את עמידתם של משה ואהרן לפני פרעה ועבדיו, ללא מורא ופחד, ואת הנפלאות שעשו לפניו, בהפיכת המטה לנחש ולאחר שחזר להיות מטה, הוא בלע את מסות המכשפים של פרעה, ואף על פי שהם ראו בעיניהם שפח הקדשה של מטה אהרן גבר על פח הטמאה שלהם, בכל זאת פרעה חזק את לבו ולא שמע אליהם לדבר השם.

מפאן ואילך, אחרי שפרעה הראה את רשעותו הגדולה ולא נענה לעשות את דבר השם, נפתחה האפשרות להענישו בעשר המכות שהחריבו את מצרים ומוטטו את הממלכה האדירה והעריצה בעולם, לקראת גאלת ישראל.

בפרשתנו נקרא על שבע מתוך עשר המכות - דם, צפרדע, כנים, ערוב, דבר, שחין וברד, אשר נתנו לפרעה הרשע ולעמו מדה כנגד מדה על מה שעשו לבני ישראל.

ילדים יקרים וחביבים!

קראנו בסוף הפרשה הקודמת שמשה אומר להשם שמאז שהוא בא לדבר אל פרעה להוציא את בני ישראל ממצרים, הרע פרעה לעם יותר בגלל זה, והשם לא הציל את עמו ישראל, ובתחלת פרשתנו רומזת לנו התורה שבגלל שהוא אמר זאת, דבר אליו השם בדבור קשה במדת הדיון, ואומר לו שאל האבות הוא נראה והבטיח את הבטחת ירושת הארץ ואף על פי שהם לא ראו את קיום ההבטחה, שהרי כדי להתגורר בארץ או לקבור בה מת הם סבלו סבל רב, והיו צריכים לקנות קרקע למגורים ולקבורה, ולהתגונן מפני יושבי הארץ שנסו לגזלם, בכל זאת אף אחד מהם לא טען ולא הרהר על המצב והאמינו בי שההבטחה תקום, ואלו לך נגליתי והתודעתי בשם המיוחד שאפילו האבות לא זכו לכך, וכך זה כדי שתבטח בהבטחתי להוציא ולגאל את בני ישראל ממצרים, ובגלל הסבה הזאת, וגם בגלל שהצער והפאב העצום של בני ישראל הגיע אלי וגם נשבעתי לגאלם, על כן לך חזרה אל בני ישראל ואמר להם שאני השם יוציאם מכל הסבל והשיעבוד של מצרים, בנסים ונפלאות ובענשים גדולים שאעשה במצרים.

אומרת התורה שהלך משה לבני ישראל לומר זאת להם, והם לא שמעו אליו כי הם היו שקועים מאד בעבודה זרה, והיה להם קשה לפרש מפך ורצו להשאר עבדים ולא להשתחרר.

מספרת התורה שמשה הרועה הנאמן רואה שבני ישראל לא שומעים אליו, הוא חוזר אל השם ואמר שבני ישראל לא שמעו אליו כי הם פנראה לא הבינו אותו כראוי בגלל כבודות פיו, ועל כן הוא מבקש שהשם ישלח מישהו אחר, שהרי אם בני ישראל המצפים לישועה לא הבינו אותו, קל וחמר שפרעה שאינו רוצה בגאלה, לא ישמע אליו.

אומר השם למשה ואהרן, לכו אליהם ואמרו לבני ישראל ולפרעה שוב, את בשורת הגאולה, ובני ישראל כבר ישמעו לכם כי הכנסתי בלבם והטתי אותו שיקשיבו לבשורה, וגם פרעה ישמע את דבריכם, ואף על פי שהוא לא יסכים מיד בתחלה, אבל הוא לא יוכל

לְמַסֵּר אֶת הַנְּפֶשׁ בְּלִי הַשְּׂבוּנוֹת

וגם שם הוא ספן את עצמו במעשים הנוגדים את חק השלטון ופתח "תלמוד תורה" במחלקת. הרוסים שראו במעשיו בענין מרידה אסרו אותו והושיבוהו בכלא כשגזר דין מנת מרחף מעל ראשו. כל זה היה בגלל מסירות נפשו לתורה. ברנעים מסומים, עברו בראשו מחשבות, אולי לא הייתי צריך להסתכן כל כך, אולי הייתי צריך להזהר יותר שלא אתפס, ובלבו היה יותר משמץ של קנאה באלו שלא נתפסו ונותרו מחוץ לכלא. חצי שנה הוא ישב בכלא הנוכח הזה, ורק אחרי שהוא שחבר בעקבות סיום המלחמה, התברר לו גדל הנס והחסד שעשה עמו הקדוש ברוך הוא בזה שהושיבו בבית הסהר. כי כל חבריו שנותרו בחוץ נשלחו על ידי הרוסים להלחם בגרמנים ורבים מהם נהרגו מאש המלחמה, ואלו הוא ישב בשקט בבית הסהר מיוגן מהמלחמה... לאחר שהיה מספר את הספור הוא היה מחזיר את השומעים לפרשת נארא ולמכת צפרדע. רואים בפרשה שבסיום המכה, היו צפרדעים שמתו ונצברו חמרים חמרים, והיו צפרדעים שנשארו חיים ביאור. מי הם אותם צפרדעים 'ברי מזל' שנשארו לחיות? אומר המדרש **בילקוט שמעוני**, אלו אותם צפרדעים שמסרו את נפשם על קדוש השם וקפצו לתוך התנורים. הם, שסיכנו את חיייהם בקפיצה לתוך תנור בוער, הם נותרו בחיים, כל השאר מתו. יש שתי דרכים לעבוד את השם, היה אומר 'יענקלה', אפשר לעבוד אותו בלי מסירות נפש, בנחת וברוגע ובלי התאמצות מיוחדת. ויש דרך שלפעמים אפילו בעיני העובד בעצמו היא נראית קשה, ממש מסירות נפש, התאמצות ואפילו הסתכנות. שניהם יקבלו שכר, אבל אלו שמוסרים את הנפש, הם הם אלו שישרדו, הם הם אלו שימשיכו הלאה אל העתיד. **תלמדו מהצפרדעים היה מסים את דבריו, ראו מי נרקב והבאיש ומי נשאר וחי.** **אלו שמסרו את נפשם הם חזרו לחיות, דוקא הם!**

הגיל הזה המגיד מישרים הגאון הצדיק רבי יענקלה גלינסקי זצ"ל לספר את ספור גס הצלתו מיד הנאצים בתקופת מלחמת העולם השנייה. יחד עם תלמידי הישיבה בבניאליסטוק, ברח 'ו' יענקלה מאימת הפצצות הגרמנים ימ"ש, לויילנא שהיתה חופשית ממלחמה באותה העת על פי ההסכם בין הגרמנים לרוסים. לאחר חצי שנה כבשו הרוסים את וילנא והשליטו עליה את חקי רוסיה ואסרו על קיום הישיבות. ישיבת בניאליסטוק נרדה למחלקת ובניה המשיכו ללמוד במסתרים. בשבת קודש פרשת שלח הגיעה הודעה שהרוסים עוזכים מצוד אחרי בני הישיבות כדי להגלותם לסיביר. חבריו של 'ו' יענקלה נמלטו והתפזרו במקומות מסתור ברחבי וילנא, ואלו הוא אמר לחברותא שהם נשארים בבית המדרש וממשיכים ללמוד כמקדם. כך ישבו השנים ועסקו בתורה בהתמדה במהלך כל השבת. בצאת השבת שבו לאכסניא שלהם, ולאחר מספר דקות הגיעו הבלשים הרוסים ועצרו אותו ואת החברותא. רוב הבחורים הצליחו להמלט ורק הוא ועוד כמה נתפסו והובלו לתחנת הרכבת לנסיעה לסיביר לעבודת פרך. כולם רחמו על הנתפסים המסכנים וראו בהם 'לא יוצלחים' - שלי ממזלים... גם הוא וחבריו שנתפסו קנאו באותו הזמן בחבריהם שהצליחו להמלט מצפרגני הבולשת הרוסית. לאחר מסע מפרך שנמשך זמנים ולילות הם הגיעו לסיביר, שם נפתח בפניהם פרק חיים נורא ואיום של עבודת פרך בקר מקפוא מתוך רעב וחוסר כל. רק לאחר תקופה הוא גילה שהגלות שנכתה עליו ועל חבריו שנתפסו, הצילה אותם מצפרגני הנאצים הארורים אשר רצחו את רוב אלו שהצליחו להמלט מהבולשת הרוסית. והיה 'ו' יענקלה ממשיך ומספר, גם בסיביר הקפואה בערה בו אש העשייה למען כבוד שמים ולמוד התורה,